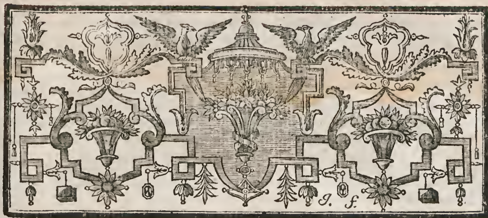

DEO OPTIMO MAX.

UNI ET TRINO,

VIRGINI DEIPARÆ, ET S. LUCÆ,

Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICO-CHIRURGICA,

QUODLIBETARIIS DISPUTATIONIBUS manè diſcutienda, in Scholis Medicorum, die Sabbati, vigeſimâ-ſeptimâ Martii anni M. DCC. XXXIV.

M. LUDOVICO - HYERONIMO COSNIER, Doctore Medico, Præſide. autore.

An inter apoſtemata, pauca ferro ſunt aperienda?

I.

HOMINEM, dum vivit, non ſolùm intùs cruciari mille morbis, ſed & extùs, affectibus numero penè infinitis deturpari, nil mireris. Tumoribus omnis generis, omnis ſpeciei, miſerè obnoxia humana cutis. Pro diverſâ affluente materiâ, aut excretâ aut propulsâ, diverſa tumorum aut indoles aut natura. Ubicumquè naturalem cutis ſuperficiem attollere cœpit, vi morbi, appulſus humor quicumque, moles iſta, tumor audit. Singulos ſanguinis humores, ſeorsìm modò, modò conjunctìm ſub cute latitantes incuneari, congeri, imò vaſis ruptis inìbi expandi, putrefieri, nec novum nec infrequens. Humor quiſque, ſeu devius à ſuâ ſede ſolùmmodò, ſeu ſimùl à ſuâ naturali craſi degener, ſub aliquâ cutis parte gliſcens, concreſcenſvè, tubere ſe manifeſtum facit. Propriâ quodammodo formâ, tumor quivis venit conſpiciendus. Ab humoris vitio aut

ſitu, plerumquè nomen habet. Tumor omnis, aut ſui fert reſolutionem, ſi modò per vaſa iter de novo petere humori datum eſt; aut ablationem ſui expoſcit, ſi peregrinus humor reſorberi à vaſis, & ſanguinis fluento denuò miſceri nequit. In priore caſu, reſolventibus medicamentis, externis internisvè, aut naturâ ſolâ, curatio perficitur: in altero, arte opus eſt; hæc ars, Chirurgica eſt: At ne credas Chirurgiam, igne & ferro ſempèr torquere membra. Quod naturam turbat torquetque, procùl amovere, Chirurgi opus eſt. Quod natura ſola, tutò & per ſe ſanare poteſt, illi relinquendum; & ſi quo indiget adjumento, eſt in ſupellectile Pharmaceuticâ, unde adjuvetur.

I I.

A'πόςημα, tumorem dicito rotundum, tactui, ipſiſque oculis obvium. Calorem habet individuum comitem; Colorem quoquè plùs minùs in ambitu rubeum, prout cuti vicinior propiorque aut remotior, cuivis attendenti exhibet. Ardore continuo, & in dies magìs ac magìs creſcente, ægrum vexat non ſine dolore nunc pungente, nunc lancinante. Urget, invaleſcitque dolor ille ad maturationis uſquè tempora; eâ peractâ, miteſcunt omnia, tactuque mollius percipitur apoſtema, ſensìmque & in dies pleniori mollitie, tangenti ſe offert contrectandum. Tunc Chirurgi ad opus ſe accingunt, ferrum feſtinantèr arripiunt; Sed heu, quàm infauſto ſæpè eventu! rationem quæris? naturæ parùm auſcultatur, ad ejus leges parùm attenditur, nec ſatìs curæ eſt perpendere, quo ritu omnia ſua munia obeat, quibus impedimentis in agendo interpelletur, quâ virtute, omne nòxium corrigere, à partibus nobilioribus in partes ignobiliores rejicere aut prorsùs foràs eliminare ſatagat; quàm multiplici viâ ſe liberet ab iis quæ ſuam œconomiam turbare valent, quâ ſagacitate fracta erigatur. Eâ ſuccos in apoſtema nocivos abigit, congeſtos digerit, concoquit, maturat. Vulnerum quin & eadem una medicatrix. Quid igitur Chirurgus in utrorumque curatione? naturæ miniſter, ferendo nempè ſubſidium nutui ejus & voto; miniſtrum ſe præbet ad ipſius mentem, nihil agendo ubì nihil agendum, ſecando ubì ſecandum innuit, amovendo ferrum & inſtrumenti genus omne, ſtatimàc & quotieſcùmque vetat admovendum.

I I I.

IN pleriſque apoſtematum, natura per ſe ſola, totum opus perficit, digerit materiam, concoquit, maturat, & eidem exitum præbet, ſordes detergit, ſarcoſim promovet, cicatricem obducit. Refragaris? vade ad Plebeïos, vel quos res anguſta domi, vel quos ferramentorum pavor, ab omnibus præſidiis arcet; en me, inquiet eorum unuſquiſque, ſanatum vides abſque Chirurgiæ ope. Nec tibi moveat admirationem talis ſanatio; ferrum, naturæ inimicum: in apoſtematibus expurgandis, detergendis, & ad cicatricem perducendis moram facit & impedimentum. Abſceſſus omnis ſeu apoſtema, diſcuſſionis ſpe omni elapsâ, ſolam maturationem tractanti relinquit promovendam, ſuppurationem vocant. Colliquatio quædam eſt hæc ſuppuratio, ſeu partis rubræ ſanguinis in colorem album immutatio, commixtæ priùs (digeſtione quâdam) cum ſeroſo-lymphaticâ ſanguinis parte; laudabilis erit & ſalutiferâ, ſi materia hinc enata, albam ſe offerat & æqualem abſque fætore. Hanc promove citiùs, urge pro viribus; periculum enìm in morâ. Cuti quò vicinior erit puris copia, eò felicior exitus futurus; immò, ut in partem veniat ipſa cutis, enixè labora,

cutis præcipuè pars magis declivis: ea ſola putrefacta, materiæ purulentæ exitum parabit. Nec te moveat apertura parcior; ſeu à naturâ ſolâ, ſeu maturantium ope facta. Integram purulentam materiem foràs amandabit ſola loci declivitas. Salvâ reliquâ cutis parte apoſtema ſubtegente, abſceſsûs interiora tuta ſunt ab aëris injuriâ. Vulneris omnis, infenſiſſimus aër; fermentationis omnis extraneæ, corruptionis putrediniſque parens ille. Apoſtemati circumſtratæ cutis, emplaſtrum naturæ amicum. Deterſio puris, naturæ opus eſt. Carnis nova generatio ex ſolo naturæ cenſu. Cicatricem, ejecto pure quis format niſi natura? Quis pulchriorem perfecit unquàm? Ne igitur, ferri ope, in apoſtematis omnibus indiſcriminatìm, patentiorem viam aëri facias, nec erubeſcas ægri bonis rebus màgis conſulere, quàm legi heu nimiùm receptæ, jam dudùm antiquandæ.

I V.

LANCEOLA, inſtrumentum anceps, à quo vita aut mors; prudentis ideò Medici regenda conſilio, periti tractanda manu Chirurgi. Tumorem omnem perpende accerſitus. Situm, naturam, caracterem explora apoſtematis, & cauſam; nec ſatìs eſt, ætatem, ſexum, temperamentum habe diligentèr perſpecta; nec-non totius maſſæ ſanguineæ craſim præſentèm, imminentemve. Ex eâ probè cognitâ, quid agendum ſit, quid non, intelliges. Tunc omnibus apoſtematis ferrum admovere relligio erit. Faciei, collo, temporibus & mammis parce; at imprimìs fave ſexui, & infantili ætati aut juvenili. Sexui, venuſtatis gratiâ, ætati teneræ, ob ſuccorum encraſiam; horum ſucci, ratiùs degeneres à ſuâ craſi; ſolâ ſæpiùs peccant luxuriâ; ſuppurationem patiuntur dulcem, ſimplicem, innocuam, cujus exitum natura parat ſola, favente fibrarum mollitie. Exitu parato, etſi parciori, ſanatio eſt. Exitus ſi tardior, accelera obtegendo partem rupturæ propiorem. Obtege humidis, qualia ſunt ſucci herbacei, aut ſoli aut fermento mixti aut melle, aut omnibus ſimùl; non ſpernanda liliorum bulboſa radix & ſæpæ coctæ priùs aut inter cineres, aut in aquâ ebulliente, cum micâ ſecalini panis commixtæ & applicatæ; his humeſcunt fibræ cutis extùs ut intùs, citiùſque putreſcunt, ſolutioni ſic promptiores evadunt. Non abſimili virtute pollent emplaſtra plurima aut unguenta, ut emplaſtrum divinum, aut diachylon verum cum gummi, emplaſtrum de meliloto, aliaque ejus energiæ quàmplurima. Deterſio quædam, ſi fortè, ulteriori ſcopo, non ex re fuerit, hordei decoctio tantilla, omne tulit fermè punctum, iteratis vicibus per fiſtulam injecta. Temperamento ſanguineis promptior faciliorque ſuppuratio. Ætas provectior aut ſenilior, duriorem ſtrictioremque præſe fert fibrarum texturam, undè ſolutu difficilior. Emollientia jam enarrata ſcopum pertingunt oleoſis commixta & diutiùs uſurpata. Hâc methodo naturæ amicâ, pleriſque apoſtematum medelam afferes, ferrique incommoda vitabis.

V.

ERGO, inquies, nullum apoſtema, ſectione curandum? abſit, nonnunquàm ſectio ſalutaris, imò neceſſaria. At faciliùs, addes, ſectione ſactâ tractaretur, ſanaretur tutiùs. Utrumque negat ratio, experientia refragatur. Sectio, multa ſecum invehit mala; ſecantur plurima ſanguinea vaſa, aliàs non rumpenda; hinc ſuccorum copioſior expanſio pediſſequa; hinc ſuppuratio abundantior futura. Grave aliud ſecum importat incommodum ſectio facta apoſte-

matis ; ſuppurantium formidanda ſeries preſſo pede ſequitur ; hæc fundunt, liquant plus æquo ; imò , pervertunt frequentiùs ipſam puris laudabilis texturam naturalem ; è dulci acrem , ex incipidâ acidam , aut alio quovis vitio turgidam fecit non raró ſuppurantium dira libido , aut ordo perverſus. In ſarcoſi promovendâ, errores quàmplurimi ; alii, gradu præcipiti nimis , in eam ruunt, dùm nimiâ morâ eidem invigilant alii. Nonnunquàm ſarcoſis fit inæqualis ; fungoſa hinc & flaccida ; illinc firma rubraque & optimè carnea. En ùbi vocantur in auxilium cauſtica ; en lapidis infernalis triumphus : at quàm fallax eorum uſus ? quàm benè tunc cum ægro ageretur ſi ea intùs, plus damni, quàm doloris extùs , non afferrent ? Abſit tamèn ut interdicatur ſectio in apoſtemate profundiùs ſito, ùbi cutis nec affici nec putrefieri poterit ſimùl cum apoſtemate ; aut ùbi metus erit ne ſerpat materia ſubtùs contenta, modò ſinuoſum ulcus, fiſtuloſum modò aut cancroſum formatura. Secare licet in omni tumore apoſtematode maligno ; in carbunculo aut anthrace, ſi urget præſentia periculi. Seca quodcumque apoſtema ſphacelo aut gangrænâ ſtipatum, ni citò utrumque detur diſcutere efficaci aliquo pharmaco & tuto. In omnium autem apoſtematum amplâ & quotidianâ multitudine quàm pauca hujuſce naturæ ſe offerant curanda, praxis evincit.

Ergò inter apoſtemata , pauca ferro ſunt aperienda.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Otto-Caſimirus Barſeknecht.

M. Joannes - Franciſcus Leaulté, Chirurgiæ Gallico idiomate Profeſſor deſignatus.

M. Jacobus-Antonius Millet, Pharmaciæ Profeſſor.

M. Michael Peaget.

M. Nicolaus le Tellier.

M. Petrus Afforty.

M. Franciſcus Pouſſe.

M. Thomas - Bernardus Bertrand , Scholarum Profeſſor.

M. Ægidius Adam.

Proponebat Pariſiis HENRICUS GUYOT, Flexicus, Diœceſis Andegavenſis , Baccalaureus Medicus, A. R. S. H. 1734. à ſextâ ad meridiem.

Typis QUILLAU, Univerſitatis & Facultatis Medicinæ Typographi, 1734.